

Forn de calç 3 del camí de la Font del Corraló

Matadepera

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	La Guixera. Turó dels Rossos
Emplaçament	Entre les finques, números 80 i 82 del carrer d'Isaac Peral, a mà esquerra, hi ha una pista de terra coneguda amb el nom de Camí del Girbau. Abans del segon revolt que coincideix amb el torrent de la Feixa Llarga de Can Torres, a mà dreta puja un camí est
Alçada:	480

Coordenades:

Latitud:	41.61064
Longitud:	2.03674
UTM Est (X):	419740
UTM Nord (Y):	4606996

Classificació

Número de fitxa	08120 - 124
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	L'olla està intacta, però un arbre caigut al davant de la fogaina, ha malmès la boca d'entrada.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 27 del Catàleg de Béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).
Data aprovació:	dt., 22/09/2009 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús

Titularitat	Privada
Titular:	08119A003000300000YR
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dl., 18/01/2021 - 12:19

Descripció

Forn de calç situat a migdia del turó dels Rossos, en la zona coneguda com La Guixera i prop dels masos de Can Solà del Racó i Can Gorina. El carregador gairebé ha desaparegut degut als diferents rebaixos efectuats en el camí d'accés.

L'olla o canó està excavada en el marge i és de planta circular amb una zona central (5 m de diàmetre per 4 m d'alçada conservada). Està resseguida per una corona formada per dues fileres de pedra, de les quals en manca una bona part. A l'interior, les parets tenen nombroses empremtes realitzades per la piqueta i restes de rubefacció amb importants vidriades de tonalitats verdoses.

La boca d'accés a la cambra de combustió està orientada al sud; ha gairebé desaparegut. L'espadat de la façana principal s'ha enfonsat i només una minsa porció de fang, a punt de caure, enllaça una part i altra de la porta d'entrada. Els contraforts, si hi són, estan colgats de terra en gran part provocat pel creixement i posterior caiguda en direcció sud d'un pi de dimensions considerables.

Observacions:

Segons consta a la fitxa del catàleg, la pista on es localitzen a més d'aquest, dos altres forns, és l'antic camí que menava al mas Girbau (Castellar del Vallès) i a la font del Corraló. Amb la urbanització del sector de la font, aquest camí va desaparèixer i l'accés a la deu d'aigua es fa des de l'interior de la urbanització.

No s'ha realitzat cap intervenció arqueològica ni de consolidació. La banquetta no és visible.

Història

Els forns de calç són construccions que es troben arreu de Catalunya i en nombre important al municipi de Matadepera. Fets de pedra, maó i fang o morter de calç, al seu interior es feia una combustió de llenya per a obtenir calç. Aquest material era emprat en la fabricació del morter de calç, indispensable per a la construcció (barrejant-lo amb aigua i sorra). També servia per impermeabilitzar les cisternes i els safareigs, així com per desinfectar. També tenia un ús agrícola per a desinfecció de paràsits de la terra, o per ensulfatar les plantes contra les plagues.

El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un pou o olla, de planta circular i alçat cònic, excavat dins d'un marge o parcialment a la roca. Es necessitaven temperatures entre els 800° C i els 1.000 °C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhidrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per aconseguir aquest procés, es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'un tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres.

Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. El següent pas era el d'arrencar la pedra amb pics, maces, martells, escodes i malls. Després es transportava la pedra i els feixos

de branques amb els carros o mules fins al forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida, sempre començant per la part inferior i disposant-les damunt del pedrís o banqueta circular que s'hi havia fet prèviament. Aquesta feina era de màxima importància perquè en depenia tota la cuita. Això permetia crear un buit al seu interior, com si es tractés d'una barraca de pedra seca sobre la qual s'aniria omplint fins arribar a la corona, al capdamunt, mentre que aquest buit permetria col·locar i alimentar la cuita en cas de necessitat emprant el gavell; una mena de forca.

Un cop s'encenia el foc, es deixava encès els dos primers dies amb una faixa que es tapava a poc a poc. Se sabia que el forn era cuit quan sortia una flama blanca i les pedres es posaven ben vermelles, com la brasa. Quan aquest procés d'encesa començava ja no es podia aturar fins que el mestre calcinaire donava per bona la cuita.

Calien entre una dotzena i una quinzena de dies per tenir la pedra a punt. Després en calien una vintena més per refredar-se. La calç viva s'apagava llençant-hi aigua, transformant-se així en hidrat de calç o calç morta. Després d'aquest procés ja es podia desenfornar i transportar la calç en carros fins a la seva destinació.

Bibliografia

AJUNTAMENT de Matadepera (2009). Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Matadepera. Tomo IV. Catàleg de Béns.

ARBÓS, Maria; IBARZ, Joan; PIÑOL, Isidre (2003). Els forns de calç a la comarca de les Garrigues. Vida i treball entorn de la producció de calç: Els forners de Tarrés. Col·lecció d'Estudis Locals, Lo Plançó, núm. 3. Editorial Fonoll i Ajuntament de Tarrés.

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). *Eines i feines dels oficis*. Barcelona: Edicions Brau.

FONT, Xavier ; JUAN-MUNS, N. et al. (1989). Carta Arqueològica del Vallès Occidental. Arxiu d'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.

FONT, Xavier (1997). Inventari del Patrimoni Cultural de Matadepera. Ajuntament de Matadepera.

FONT, Xavier; MUNUERA, Jaume (2014). Matadepera. Patrimoni cultural. Ajuntament de Matadepera. Abril de 2014.

GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

